

ASIP PREVENT DOO
Novi Sad
Broj 12059-3964-105/25
Datum 15.12. 2025. god.

ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNI INSTITUT ZA VEŠTAČKU INTELIGENCIJU
SRBIJE

PRAVILNIK
O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU

Na osnovu člana 3 i člana 14. stav 1. Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu („Sl. glasnik RS“, broj 35/2023) (u daljem tekstu: Zakon o bznr) i Pravilnika o postupku pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija i ispitivanja uslova radne sredine („Sl. glasnik RS“, br. 76/2024 i 38/2025), poslodavac ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNI INSTITUT ZA VEŠTAČKU INTELIGENCIJU SRBIJE, dana 24.09.2025. godine donosi:

PRAVILNIKA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom, u skladu sa Zakonom o bznr, ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNI INSTITUT ZA VEŠTAČKU INTELIGENCIJU SRBIJE, (u daljem tekstu: Poslodavac) se uređuje organizacija i sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu lica koja učestvuju u radnim procesima, kao i lica koja se zateknu u radnoj sredini, radi sprečavanja povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, opšta načela prevencije, prava posebnih grupa zaposlenih, obaveze Poslodavca, prava i obaveze zaposlenih, informisanje, konsultovanje, saradnja i obuka zaposlenih, rukovodilaca i predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu.

Ovim Pravilnikom se uređuju i posebna prava, obaveze i mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih (naročito u vezi sa njihovim psihičkim i telesnim razvojem), žena koje rade na radnom mestu sa povećanim rizikom koji bi mogao da im ugrozi ostvarivanje materинства, osoba sa invaliditetom i zaposlenih kod kojih je utvrđena profesionalna bolest.

Član 2.

Značenje pojedinih izraza i skraćenica

Pojedini izrazi i pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sledeće značenje i to:

- 1) zaposleni jeste fizičko lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca, kao i lice koje po bilo kom osnovu obavlja rad ili se osposobljava za rad kod poslodavca, osim lica koje obavlja poslove kućnog pomoćnog osoblja kod poslodavca;
- 2) lice koje se samozapošljava jeste fizičko lice koje obavlja privrednu ili drugu delatnost, i to:
 - (1) preduzetnik koji samostalno obavlja privrednu ili drugu delatnost i pri tome radno ne angažuje druga lica,
 - (2) nosilac ili član porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koji obavlja posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi;
- 3) Poslodavac jeste pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje zapošljava, odnosno radno angažuje jedno ili više lica, osim fizičkih lica koja posao obezbeđuju u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koji obavlja posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi;
- 4) Predstavnik zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: predstavnik zaposlenih), jeste lice izabrano ili imenovano da predstavlja zaposlene u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;
- 5) Bezbednost i zdravlje na radu jeste obezbeđivanje takvih uslova na radu kojima se, u najvećoj mogućoj meri, smanjuju povrede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom u cilju ostvarivanja fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja zaposlenih;
- 6) Prevencija jeste osnovni princip bezbednosti i zdravlja na radu čiji su ciljevi: razvoj i jačanje mehanizama za sprečavanje nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i stvaranje uslova za stalno unapređivanje oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, a koja obuhvata kulturu, politiku, aktivnosti i mere;
- 7) Preventivne mere jesu svi postupci ili aktivnosti preduzeti ili planirani u svim fazama rada kod poslodavca u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika na radnom mestu;
- 8) Radilište je prostor na otvorenom u kojem se izvode radovi u skladu sa elaboratom o uređenju i izvođenju radova, shodno propisima o bezbednosti i zdravlju na radu;
- 9) Rad u dubini je rad pri iskopima dubljim od jednog metra ili nasipima višim od jednog metra;
- 10) Rad na visini jeste svaki rad koji zaposleni obavlja koristeći oslonce na visini dva metra i više od čvrste podloge pri čemu radni prostor nije zaštićen od pada sa visine;
- 11) Radno mesto jesu poslovi koje zaposleni obavlja u radnoj sredini u kojoj boravi ili ima pristup u toku rada i koji su pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca;
- 12) Radna sredina jeste prostor u kojem zaposleni obavlja poslove (koja uključuje radna mesta, radne uslove, radne postupke i sredstva za rad) ili se nalazi u toku rada, koja je pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca;
- 13) Sredstvo za rad jeste:
 - (1) objekat koji se koristi kao radni i pomoćni prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, sa svim pripadajućim instalacijama (instalacije fluida, grejanje, električne i gromobranske instalacije i dr.),

- (2) oprema za rad (mašina, uređaj, postrojenje, instalacija, alat i sl.) koja se koristi u radnom procesu;
 - (3) konstrukcija i objekat za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu (zaštita na prelazima, prolazima i prilazima, zakloni od toplinskih i drugih zračenja, zaštita od udara električne struje, opšta ventilacija i klimatizacija i sl.);
 - (4) pomoćna konstrukcija i objekat, kao i konstrukcija i objekat koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih (skela, radna platforma, tunnelska podgrada, konstrukcija za sprečavanje odrona zemlje pri kopanju dubokih rovova i sl.);
 - (5) drugo sredstvo koje se koristi u radnom procesu ili je na bilo koji način povezano sa radnim procesom;
- 14) Opasnost jeste okolnost ili stanje koje može ugroziti zdravlje ili izazvati povredu zaposlenog;
 - 15) Štetnost jeste osobina ili svojstvo koje može ugroziti zdravlje zaposlenog;
 - 16) Opasna pojava jeste događaj kojim su ugroženi ili bi mogli da budu ugroženi život i zdravlje zaposlenog ili postoji opasnost od povređivanja zaposlenog;
 - 17) Ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost jeste konkretna, realna i postojeća opasnost koja, u skladu sa trenutnim naučnim i tehničkim znanjima, ne može biti isključena odnosno ograničena;
 - 18) Rizik jeste verovatnoća nastanka povrede, bolesti ili oštećenja zdravlja zaposlenog usled izloženosti opasnostima ili štetnostima;
 - 19) Procena rizika jeste sistematsko evidentiranje i procenjivanje svih opasnosti i štetnosti u radnom procesu na radnom mestu u radnoj sredini koji mogu uzrokovati nastanak povreda na radu, bolesti ili oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika na najmanju moguću meru;
 - 20) Akt o proceni rizika jeste akt koji sadrži opis radnog procesa sa procenom rizika od povreda i/ili oštećenja zdravlja pri obavljanju svih poslova u radnoj sredini i mere za otklanjanje ili smanjivanje rizika u cilju poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu;
 - 21) Radno mesto sa povećanim rizikom jeste radno mesto na visini, radno mesto u dubini, radno mesto na upravljanju vozilima i unutrašnjem transportu (viljuškari, dizalice, transporter, građevinske i poljoprivredne mašine i sl.) i drugo radno mesto utvrđeno aktom o proceni rizika poslodavca na kome, i pored potpuno primenjenih mera u skladu sa Zakonom o bznr, postoje okolnosti koje mogu da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenog;
 - 22) Rad od kuće jeste rad koji zaposleni obavlja upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija za poslodavca iz mesta prebivališta, odnosno boravišta ili drugog mesta stanovanja, a koje nije pod neposrednom kontrolom poslodavca;
 - 23) Rad na daljinu jeste rad koji zaposleni obavlja upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija iz prostora koji nije prostor poslodavca i koji nije pod neposrednom kontrolom poslodavca;
 - 24) Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu jeste stručno lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, ima odgovarajući nivo kvalifikacija, položen odgovarajući stručni ispit, licencu za obavljanje poslova savetnika za bezbednost i zdravlje na radu i koje poslodavac pisanim aktom imenuje za obavljanje tih poslova;
 - 25) Saradnik za bezbednost i zdravlje na radu jeste stručno lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu u delatnostima iz člana 47. stav 1. Zakona o bznr, ima odgovarajući nivo kvalifikacija, položen odgovarajući stručni ispit, licencu za obavljanje poslova saradnika za bezbednost i zdravlje na radu i koje poslodavac pisanim aktom imenuje za obavljanje tih poslova;
 - 26) Pravno lice za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklimе i osvetljenosti, ispitivanja uslova radne sredine - bioloških štetnosti jeste pravno lice kojem je ministar nadležan za poslove rada izdao licencu, u skladu sa Zakonom o bznr;
 - 27) Pravno lice ili preduzetnik za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu jeste pravno lice ili preduzetnik kojem je ministar nadležan za poslove rada izdao licencu, u skladu sa Zakonom o bznr;
 - 28) Zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada jeste pružalac zdravstvene zaštite, kome poslodavac poveri obavljanje poslova prevencije i zaštite zdravlja zaposlenih, u skladu sa Zakonom o bznr;
 - 29) Stručni nalaz jeste izveštaj o izvršenom pregledu i proveru opreme za rad i pregledu i ispitivanju električnih i gromobranskih instalacija ili ispitivanju uslova radne sredine sa zaključkom da li su primenjene ili nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu;
 - 30) Odgovorno lice za obavljanje pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklimе i osvetljenosti i ispitivanje uslova radne sredine - bioloških štetnosti, kao i za potpisivanje stručnih nalaza, jeste lice sa licencom za vršenje tih poslova (u daljem tekstu: odgovorno lice);
 - 31) Licenca jeste ovlašćenje koje ministar nadležan za poslove rada izdaje pravnom ili fizičkom licu za obavljanje određenih poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa Zakonom o bznr;
 - 32) Jezik koji zaposleni razume jeste maternji jezik, jezik koji je u službenoj upotrebi na teritoriji na kojoj poslodavac ima sedište, odnosno zaposleni obavlja poslove i koji zaposleni govori, čita i piše, kao i jezik koji je utvrđen kao uslov za obavljanje poslova radnog mesta;
 - 33) Registar povreda na radu jeste jedinstvena, elektronski vođena baza podataka o povredama na radu, koja se vodi na osnovu izveštaja o povredi na radu;

- 34) Registar licenci jeste jedinstvena, elektronski vođena baza podataka o izdatim, obnovljenim i oduzetim licencama u skladu sa Zakonom o bznr.
 - 35) Hitni radovi su radovi koji se moraju hitno odraditi na infrastrukturnim objektima radi otklanjanja kvarova ili iznenadnog i nekontrolisanog događaja na objektu za koji je nadležan Poslodavac;
 - 36) Rad koji se obavlja u vremenu od 22,00 časa do 6,00 časova narednog dana smatra se radom noću, isključivo ukoliko rad noću traje najmanje tri časa svakog radnog dana ili trećinu punog radnog vremena u toku jedne radne nedelje;
 - 37) Pojam vozilo je definisan Zakonom o bezbednosti saobraćaja na putevima;
 - 38) Rad na terenu jeste rad koji se po prirodi posla vrši izvan poslovnih prostorija Poslodavca, a na koji se zaposleni, po nalogu Poslodavca, upućuje radi izvršenja radnog zadatka
 - 39) Oprema za rad sa ekranom jeste oprema za rad sa alfanumeričkim ili grafičkim ekranom, bez obzira na način prikazivanja.
 - 40) Radno mesto sa ekranom, u smislu ovog pravilnika, jeste radno mesto na kome se koristi oprema za rad sa ekranom (koja može biti snabdevena sa tastaturom ili drugim uređajima za unos podataka i/ili programom koji određuje korisnički odnos između zaposlenog i opreme za rad sa ekranom, pomoćnim delovima i uređajima uključujući periferne jedinice kao što su disk, telefon, modem, štampač, držač dokumenata) uključujući radnu stolicu, radni sto ili radnu površinu i neposrednu radnu okolinu.
 - 41) Rukovodilac je zaposleni koga Poslodavac pisanim aktom imenuje sa ciljem omogućava dostizanje potrebnog kvantiteta i kvaliteta rada kao i realizaciju zahtevanog ponašanja ljudi u sektoru ili u grupi zaposlenih kojim rukovodi;
 - 42) Zaposleni sa invaliditetom – je zaposleni koji ima status zaposlenog sa invaliditetom u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom.
 - 43) Izrazi upotrebljeni u ovom Pravilniku gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.
- Jezik koji zaposleni razume jeste maternji jezik, jezik koji je u službenoj upotrebi na teritoriji na kojoj Poslodavac ima sedište, odnosno zaposleni obavlja poslove i koji zaposleni govori, čita i piše, kao i jezik koji je utvrđen kao uslov za obavljanje poslova radnog mesta.

Pojedine skraćenice koje se koriste u ovom Pravilniku imaju sledeće značenje i to:

BZNR - bezbednost i zdravlje na radu

LZO - lična zaštitna oprema

Pravo na bezbednost i zdravlje na radu

Član 3

Pravo na bezbednost i zdravlje na radu imaju:

- 1) lica koja su u radnom odnosu i lica angažovana van radnog odnosa;
- 2) učenici i studenti koji se, u skladu sa zakonom, nalaze na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi ili učenju kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja;
- 3) lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju volontiranje;
- 4) lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge;
- 5) lica koja su upućena na dodatno obrazovanje i obuku po uputu nosioca poslova zapošljavanja;
- 6) lica koja učestvuju u organizovanim javnim radovima od opšteg značaja;
- 7) lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora dok rade u privrednoj jedinici zavoda za izdržavanje kazne zatvora (radionica, radilište i sl.) i na drugom mestu rada;
- 8) lica koja kod poslodavca obavljaju rad u skladu sa posebnim zakonima;
- 9) lica koja se zateknu u radnoj sredini, ako je o njihovom prisustvu upoznat poslodavac.

Bezbednost i zdravlje na radu licima iz stava 1. tač. 1), 2), 4) i 9) ovog člana obezbeđuje poslodavac, licima iz tačke 3) ovog člana organizator volontiranja, licima iz tačke 5) ovog člana obezbeđuje organizator obuke, odnosno poslodavac kod kojeg se realizuje obuka, u skladu sa zakonom, licima iz tačke 6) ovog člana organizator radova, licima iz tačke 7) ovog člana zavodi za izvršenje kazne zatvora, licima iz tačke 8) nosilac obaveze utvrđen u skladu sa posebnim zakonima.

Prava posebnih grupa zaposlenih

Član 4

Posebna prava, obaveze i mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih (naročito u vezi sa njihovim psihičkim i telesnim razvojem), žena koje rade na radnom mestu sa povećanim rizikom koji bi mogao da im ugrozi ostvarivanje materinstva, osoba sa invaliditetom i zaposlenih kod kojih je utvrđena profesionalna bolest, Poslodavac uređuje aktom o proceni rizika na radnim mestima u radnoj sredini koji je donet u sklopu procene rizika radnog mesta na kome je raspoređeno lice koje pripada prethodno navedenim grupacijama.

Zaposleni mlađi od 18 godina života ne može da radi na poslovima:

- 1) na kojima se obavlja naročito težak fizički rad, rad pod zemljom, pod vodom ili na velikoj visini;
- 2) koji uključuju izlaganje štetnom zračenju ili sredstvima koja su otrovna, kancerogena ili koja prouzrokuju nasledna oboljenja, kao i rizik po zdravlje zbog hladnoće, toplote, buke ili vibracije;
- 3) koji bi, na osnovu nalaza nadležnog zdravstvenog organa, mogli štetno i sa povećanim rizikom da utiču na njegovo zdravlje i život s obzirom na njegove psihofizičke sposobnosti.

Zaposleni između navršene 18 i 21 godine života može da radi na poslovima iz člana 4. stav 2, tač. 1) i 2) ovog Pravilnika samo na osnovu nalaza nadležnog zdravstvenog organa kojim se utvrđuje da takav rad nije štetan za njegovo zdravlje.

Troškove lekarskog pregleda iz člana 4. snosi Poslodavac.

Zaposleni mlađi od 18 godina života ne može da radi noću, osim:

- 1) ako obavlja poslove u oblasti kulture, sporta, umetnosti i reklamne delatnosti;
- 2) kada je neophodno da se nastavi rad prekinut usled više sile, pod uslovom da takav rad traje određeno vreme i da mora da se završi bez odlaganja, a Poslodavac nema na raspolaganju u dovoljnom broju druge punoletne zaposlene.

Poslodavac je dužan da u slučaju iz stava 5. ovog člana obezbedi nadzor nad radom zaposlenog mlađeg od 18 godina života od strane punoletnog zaposlenog.

Zaposlena za vreme trudnoće i zaposlena koja doji dete ne može da radi na poslovima koji su, po nalazu nadležnog zdravstvenog organa, štetni za njeno zdravlje i zdravlje deteta, a naročito na poslovima koji zahtevaju podizanje tereta ili na kojima postoji štetno zračenje ili izloženost ekstremnim temperaturama i vibracijama.

Poslodavac je dužan da zaposlenoj iz stava 7. ovog člana obezbedi obavljanje drugih odgovarajućih poslova, a ako takvih poslova nema, da je uputi na plaćeno odsustvo.

Zaposlena za vreme trudnoće i zaposlena koja doji dete ne može da radi prekovremeno i noću, ako bi takav rad bio štetan za njeno zdravlje i zdravlje deteta, na osnovu nalaza nadležnog zdravstvenog organa.

Zaposlenom - osobi sa invaliditetom i zaposlenom sa zdravstvenim smetnjama, utvrđenim od strane nadležnog zdravstvenog organa u skladu sa zakonom, ne može da obavlja poslove koji bi izazvali pogoršanje njegovog zdravstvenog stanja ili posledice opasne za njegovu okolinu, Poslodavac je dužan da obezbedi obavljanje poslova prema radnoj sposobnosti, u skladu sa zakonom.

II PREVENTIVNE MERE

Član 5

Preventivne mere u ostvarivanju bezbednosti i zdravlja na radu kod Poslodavca se obezbeđuju primenom savremenih tehničkih, ergonomskih, zdravstvenih, obrazovnih, socijalnih, organizacionih i drugih mera i sredstava za otklanjanje rizika od povređivanja i oštećenja zdravlja zaposlenih, i/ili njihovog svođenja na najmanju moguću meru, u postupku:

- 1) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja objekata namenjenih za radne i pomoćne prostorije, kao i objekata namenjenih za rad na otvorenom prostoru u cilju bezbednog odvijanja radnog procesa;
- 2) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja radnog procesa sa svom pripadajućom opremom za rad, u cilju bezbednog rada zaposlenih i usklađivanja hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklima i osvetljenosti na radnim mestima i u radnim i pomoćnim prostorijama sa propisanim merama i normativima za delatnost koja se obavlja na tim radnim mestima i u tim radnim prostorijama;
- 3) projektovanja, izrade, korišćenja i održavanja opreme za rad, konstrukcija i objekata za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu, pomoćnih konstrukcija i objekata i drugih sredstava koja se koriste u radnom procesu ili koja su na bilo koji način povezana sa radnim procesom, tako da se u toku njihove upotrebe sprečava povređivanje ili oštećenje zdravlja zaposlenih;
- 4) proizvodnje, pakovanja, prevoza, skladištenja, upotrebe i uništavanja hemijskih materija, na način i po propisima i pravilima kojima se otklanjaju mogućnosti povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih;

- 5) projektovanja, proizvodnje i korišćenja lične zaštitne opreme, čijom se upotrebom smanjuju rizici koji nisu mogli da budu otklonjeni primenom odgovarajućih preventivnih mera;
- 6) obrazovanja, vaspitanja, obuke i stručnog osposobljavanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

III OBAVEZE I ODGOVORNOSTI POSLODAVCA

1. Opšte obaveze

Odnos obaveza i prava

Član 6

Obaveze Poslodavca, donetih na osnovu Zakona o bznr, istovremeno predstavljaju prava zaposlenih u vezi sa sprovođenjem mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Obaveze zaposlenih u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ne utiču na princip odgovornosti Poslodavca.

Odgovornost Poslodavca

Član 7

Poslodavac je dužan da obezbedi i sprovodi preventivne mere bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa Zakonom o bznr, propisima donetim na osnovu navedenog Zakona i ovim pravilnikom.

Poslodavac je dužan da obezbedi bezbednost i zdravlje zaposlenom u svim aktivnostima Poslodavca i na svim nivoima organizovanja rada i radnog procesa.

Poslodavac se ne oslobađa obaveza i odgovornosti u vezi sa primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu određivanjem pravnog lica, odnosno preduzetnika sa licencom ili drugog lica i prenošenjem svojih obaveza i odgovornosti na ta lica.

U slučaju nastanka povrede na radu zbog elementarnih nepogoda, ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti koje su izvan kontrole Poslodavca ili zbog izuzetnih događaja čije se posledice uprkos svim preduzetim merama od strane Poslodavca nisu mogle izbeći, Poslodavac nije odgovoran u smislu Zakona o bznr.

Prilagođavanje radnog procesa

Član 8

Poslodavac je dužan da:

- 1) radni proces prilagodi sposobnostima zaposlenog u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu;
- 2) obezbedi odgovarajuće uslove radne sredine;
- 3) sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu obezbedi da budu odgovarajući, da ne ugrožavaju bezbednost i zdravlje zaposlenog.

Poslodavac je dužan da se pri planiranju i uvođenju novih tehnologija konsultuje sa zaposlenima i/ili predstavnicima zaposlenih po pitanjima izbora opreme za rad, uslova rada i radne sredine i njihovih posledica na bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da preduzme mere i obezbedi da samo oni zaposleni kojima su izdata odgovarajuća uputstva i dozvole za rad imaju pristup zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog.

Finansijske obaveze poslodavca

Član 9

Poslodavac je dužan da obezbedi da sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu ne prouzrokuje finansijske troškove za zaposlenog i predstavnika zaposlenih.

Član 10

Poslodavac je dužan da, prilikom organizovanja rada i radnog procesa, obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, uključujući pružanje informacija i obuke zaposlenih, kao i da za njihovu primenu obezbedi potrebna finansijska sredstva.

Poslodavac je dužan da obezbedi preventivne mere pre početka rada zaposlenog i u toku rada, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se obezbeđuje zaštita života i zdravlja na radu.

Poslodavac je dužan da prilagodi preventivne mere iz stava 1. ovog člana uzimajući u obzir promenjene okolnosti u cilju poboljšanja postojećeg stanja.

Poslodavac je dužan da svako lice, koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj okolini, upozori na opasna mesta ili na štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, odnosno na mere bezbednosti koje mora da primeni, i da ga usmeri na bezbedne zone za kretanje.

Poslodavac je dužan da vidno obeleži i istakne oznake za bezbednost i/ili zdravlje radi obaveštavanja i informisanja zaposlenih o rizicima u tehnološkom procesu, pravcima kretanja i dozvoljenim mestima zadržavanja kao i o merama za sprečavanje ili otklanjanje rizika.

Poslodavac je dužan da obezbedi da pristup radnom mestu u radnoj okolini, na kome pretili neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja, i sl.), imaju samo lica koja su obučena za bezbedan i zdrav rad, koja su dobila uputstva da prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto, posebna uputstva za rad na takvom mestu i koja su snabdevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu.

Načela prevencije

Član 11

Preventivne mere obezbeđuje poslodavac polazeći od sledećih načela:

- 1) izbegavanje rizika;
- 2) procena rizika koji se ne mogu izbeći na radnom mestu;
- 3) otklanjanje rizika na njihovom izvoru primenom savremenih tehničkih rešenja;
- 4) prilagođavanje rada i radnog mesta zaposlenom, naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se smanjila monotonija u radu i rad po unapred definisanom tempu, u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje zaposlenog;
- 5) prilagođavanja tehničkom napretku;
- 6) zamena opasnog na radnom mestu u radnoj sredini bezopasnim ili manje opasnim;
- 7) razvijanja koherentne politike prevencije koja obuhvata tehnologiju, organizaciju rada, uslove rada, odnose u radnom procesu i uticaj faktora u vezi sa radnom sredinom;
- 8) davanje prednosti kolektivnim nad pojedinačnim merama bezbednosti i zdravlja na radu;
- 9) odgovarajuća obuka zaposlenih za bezbedan i zdrav rad i izdavanje uputstava za rad na bezbedan način.

Opšti akt

Član 12

Poslodavac ovim Pravilnikom uređuje prava, obaveze i odgovornosti u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Obaveze Poslodavca

Član 13

Poslodavac je dužan da:

- 1) dokumentom u pisanoj formi imenuje savetnika za BZNR;
- 2) dokumentom u pisanoj formi odredi:
 - (1) rukovodiocima ili zaposlene koji su stručni da urade praktičnu obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad,
 - (2) zaposlenog koji svakodnevno prati i kontroliše primenu propisanih mera i postupaka za BZNR,
 - (3) zaposlenog koji je kontakt lica koje stručnom savetniku za BZNR dostavlja propisane informacije, priprema i dostavlja dokumentaciju potrebnu za obavljanje posla savetnika za BZNR;
- 3) zaposlenom odredi obavljanje poslova na radnom mestu i u radnoj sredini na kojima su sprovedene mere BZNR;

- 4) obaveštava zaposlene i predstavnike zaposlenih o opasnostima i štetnostima koje mogu da dovedu do povreda na radu i oštećenja zdravlja koji nastaju uvođenjem novih tehnologija i sredstava za rad i da u takvim slučajevima donese odgovarajuća uputstva za bezbedan i zdrav rad;
- 5) obučava zaposlene za bezbedan i zdrav rad;
- 6) obezbedi zaposlenima korišćenje lične zaštitne opreme u skladu sa aktom o proceni rizika;
- 7) obezbedi održavanje sredstava za rad i lične zaštitne opreme u ispravnom stanju i isključi iz upotrebe sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promene zbog kojih postoje rizici za bezbednost i zdravlje zaposlenih;
- 8) angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine ili sa poslodavcem sa kojim deli radni prostor uredi ko je nadležan za organizovanje navedenih pregleda, provera i ispitivanja;
- 9) angažuje pravno lice sa licencom radi izrade plana monitoringa uslova radne sredine radnim mestima i u radnoj sredini gde se u tehnološkim procesima pojavljuju ili opravdano očekuju hemijske, fizičke i biološke štetnosti;
- 10) preventivna i periodična ispitivanja realizuju prema planu i programu monitoringa uslova radne sredine i to samo za parametre hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti i zakonskim propisima.
- 11) obezbedi na osnovu akta o proceni rizika i ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada propisane lekarske preglede zaposlenih u skladu sa Zakonom o BZNR;
- 12) obezbedi propisanu opremu i obuču propisani broj zaposlenih za pružanje prve pomoći;
- 13) zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja ozbiljnu, neizbežnu i neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih.

Rokovi preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklimе i osveteljenosti i bioloških štetnosti moraju biti u saglasnosti sa važećim zakonskim propisima kojima se uređuje ova oblast i važećim aktom o proceni rizika na radnim mestima u radnoj sredini.

Ako se prilikom pregleda i provere opreme za rad utvrdi da na opremi za rad nisu primenjene mere za bezbedan i zdrav rad, i lice koje je vršilo pregled i proveru opreme za rad o tome obavesti Poslodavca i na opremi postavi nalepnicu o neispravnosti. Poslodavac je dužan je da odmah zabrani rad na opremi za rad na kojoj nisu primenjene mere za bezbedan i zdrav rad. Zabrana korišćenja opreme za rad važi do otklanjanja nepravilnosti zbog kojih oprema za rad nije bezbedna za upotrebu, odnosno do izdavanja stručnog nalaza o pregledu i proveru od strane pravnog lica sa licencom kojim se potvrđuje da su na opremi za rad primenjene mere za bezbedan i zdrav rad.

Ako u radnoj sredini u kojoj se na radnom mestu u tehnološkim i radnim procesima pojavljuju hemijske štetnosti dođe do pojave simptoma trovanja zaposlenih, Poslodavac je dužan da u radnoj sredini obustavi rad i da sprovede sve preventivne mere u cilju otklanjanja izvora simptoma trovanja zaposlenih, a nakon sprovođenja preventivnih mera da izvrši ispitivanje hemijskih štetnosti na radnom mestu u radnoj sredini.

Poslodavac može da nastavi rad u radnoj sredini u kojoj je došlo do pojave simptoma trovanja zaposlenih, tek nakon ispitivanja hemijskih štetnosti uz korišćenje odgovarajuće lične zaštitne opreme i utvrđivanja da je koncentracija hemijskih štetnosti ispod dozvoljenih koncentracija.

Poslodavac je dužan da obezbedi da opremu za rad može da koristi samo zaposleni koji je za to stručno osposobljen.

Poslodavac za svoje potrebe može izvršiti stručno osposobljavanje zaposlenog koji koristi opremu za rad, o čemu izdaje internu potvrdu.

Poslodavac je dužan da, u slučaju kada se pri korišćenju opreme za rad pojavljuju specifični rizici od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih, obezbedi:

- 1) da tu opremu za rad mogu da koriste samo rukovaoci i
- 2) da popravljavanje, izmene kojima se ne menja namena, održavanje, servisiranje i čišćenje te opreme obavljaju zaposleni koji su za to posebno određeni.

Poslodavac je dužan da zaposlenima koji obavljaju poslove navedene stavu 7 i 8 ovog člana obezbedi dodatno osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad i da putem uputstva ili instrukcija u pismenoj formi upozna zaposlenog o obavljanju tih poslova na bezbedan način.

Poslodavac je dužan da, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, zaposlenom koji koristi opremu za rad sa ekranom kao važno sredstvo za rad u okviru poslova koje uobičajeno obavlja, najmanje pola svog radnog vremena obezbedi pregled vida koji će izvršiti služba medicine rada ili oftalmolog.

Pregled vida, iz stava 9 ovog člana, se sprovodi pre početka korišćenja opreme za rad sa ekranom, periodično u toku korišćenja oprema za rad sa ekranom u intervalima ne dužim od tri godine i ukoliko se kod zaposlenog pojave problemi sa vidom koji mogu nastati kao posledica korišćenja opreme za rad sa ekranom.

Poslodavac je dužan da, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, zaposlenom koji koristi opremu za rad sa ekranom obezbedi ciljani oftalmološki pregled, ukoliko rezultati pregleda vida iz stava 10 ovog člana pokažu da je to neophodno.

Poslodavac je dužan da, ukoliko je na osnovu rezultata pregleda iz st. 10. i 11. ovog člana neophodno i ukoliko se uobičajena korektivna sredstva ne mogu koristiti, obezbedi korišćenje posebnih korektivnih sredstava koja odgovaraju poslovima koji se obavljaju.

Ako je rad organizovan u smenama koje uključuju noćni rad, Poslodavac je dužan da obezbedi izmenu smena, tako da zaposleni ne radi neprekidno više od jedne radne nedelje noću.

Zaposleni može da radi noću duže od jedne radne nedelje, samo uz njegovu pisanu saglasnost.

Zaposlenom koji radi noću najmanje tri časa svakog radnog dana ili trećinu punog radnog vremena u toku jedne radne nedelje, Poslodavac je dužan da obezbedi obavljanje poslova u toku dana ako bi, po mišljenju nadležnog zdravstvenog organa, takav rad doveo do pogoršanja njegovog zdravstvenog stanja.

Poslodavac je dužan da pre uvođenja noćnog rada zatraži mišljenje predstavnika zaposlenih i Odbora za BZNR i ukoliko je kod Poslodavca osnovan sindikat i mišljenje sindikata o merama bezbednosti i zaštite života i zdravlja na radu zaposlenih koji rad obavljaju noću.

Poslodavac je dužan da zaposlenom koji rad obavlja noću u skladu sa zakonom, obezbedi prethodni i periodični lekarski pregled.

Prethodni, periodični i ciljani lekarski pregledi zaposlenih vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim propisima o bezbednosti i zdravlju na radu koje sporazumno propisuju ministar nadležan za poslove rada i ministar nadležan za poslove zdravlja.

Procena rizika

Član 14

Poslodavac je dužan da donese akt o proceni rizika u pisanoj formi za sva radna mesta u radnoj sredini i da utvrdi način, aktivnosti, mere i rokove radi otklanjanja opasnosti i štetnosti na radnom mestu i u radnoj sredini, odnosno radi sprečavanja ili smanjenja rizika na najmanju moguću meru, u obimu kojim se sprečava povreda na radu, profesionalna bolest i bolest u vezi sa radom zaposlenog.

Radno mesto sa povećanim rizikom jeste radno mesto na visini, radno mesto u dubini, radno mesto na upravljanju vozilima i unutrašnjem transportu (viljuškari, dizalice, transporteri, građevinske i poljoprivredne mašine i sl.) i drugo radno mesto utvrđeno aktom o proceni rizika Poslodavca na kome, i pored potpuno primenjenih mera u skladu sa Zakonom o bznr, postoje okolnosti koje mogu da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenog;

O sprovođenju mera za otklanjanje, sprečavanje ili smanjenje rizika stara se Poslodavac neposredno ili preko savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu ili drugog lica određenog aktom o proceni rizika.

Akt o proceni rizika na radnom mestu i u radnoj sredini podleže delimičnim izmenama i dopunama, u delu koji se odnosi na određeno radno mesto i s njim povezana radna mesta, i to:

- 1) u slučaju smrtno povrede na radu ili teške povrede na radu;
- 2) u slučaju pojave svake nove opasnosti ili štetnosti, odnosno promene nivoa rizika u procesu rada, uvođenja novog radnog mesta i nove tehnologije i promena uslova radne sredine;
- 3) u slučaju kada rezultati praćenja zdravstvenog stanja zaposlenog izloženih štetnostima pokažu da je to neophodno;
- 4) na osnovu predloga zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada, nakon sprovedenih prethodnih, periodičnih ili ciljanih lekarskih pregleda zaposlenih, kada je zaključeno da su zaposleni izloženi opasnostima i štetnostima koje nisu utvrđene aktom o proceni rizika;
- 5) kada mere koje se utvrde za otklanjanje, sprečavanje ili smanjenje rizika nisu odgovarajuće ili ne odgovaraju procenjenom stanju;
- 6) kada je procena zasnovana na podacima koji nisu ažurni;
- 7) kada postoje mogućnosti i načini za unapređenje, odnosno dopunu procenjenih rizika.
- 8) Izmene i dopune akta o proceni rizika iz tačke 1) ovog člana vrše se nakon sprovedene analize povrede na radu.

Akt o proceni rizika na radnom mestu i u radnoj sredini podleže delimičnoj izmeni ili dopuni i na osnovu naložene mere inspektora rada.

Uslovi za rad na radnim mestima sa povećanim rizikom

Član 15

Poslodavac je dužan da aktom o proceni rizika, na osnovu nepristrasne ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada, odredi posebne zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati zaposleni na radnim mestima sa povećanim rizikom.

Poslodavac je dužan da zdravstvenoj ustanovi iz stava 1. ovog člana, koju angažuje, obezbedi uslove za samostalno i nepristrasno obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih.

Prva pomoć

Član 16

Poslodavac je dužan da obezbedi pružanje prve pomoći, da obuča odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći i obezbedi propisana sredstva i opremu za pružanje prve pomoći uzimajući u obzir procenjene rizike, radni proces, organizaciju, prirodu i obim radnog procesa, broj zaposlenih koji učestvuju u radnom procesu, broj radnih smena, broj lokacijski odvojenih jedinica, učestalost povreda na radu i udaljenost do najbliže medicinske pomoći.

Obuku zaposlenih za pružanje prve pomoći vrši zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita, kao i Crveni krst Srbije, u skladu sa posebnim zakonom.

Ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost

Član 17

Poslodavac je dužan da što je moguće pre obavesti sve zaposlene, koji jesu ili koji bi mogli da budu izloženi ozbiljnoj, neizbežnoj i neposrednoj opasnosti, o prisutnim rizicima i merama koje su preduzete ili će biti preduzete u cilju zaštite.

Poslodavac je dužan da preduzme mere i izda uputstva kako bi omogućio zaposlenima da u slučaju ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto.

Poslodavac ne sme zahtevati od zaposlenih da se vrate na radno mesto u radnoj sredini u kojoj i dalje postoji ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost.

Poslodavac je u obavezi da imenuje jednog ili više zaposlenih koji neposredno rukovode i kontrolišu primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad u zonama gde može biti prisutna ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost, daju instrukcije, pisane i usmene instrukcije zaposlenim kojima rukovode i neposredno organizuju da zaposleni u slučaju opasnosti navedene u čl. 17. preduzmu sve potrebne radnje i kada je potrebno prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto.

2. Posebne obaveze

Izveštavanje inspekcije

Član 18

Poslodavac je dužan da, najmanje osam dana pre početka rada, nadležnu inspekciju rada izvesti o:

- 1) početku svoga rada;
- 2) radu odvojene jedinice;
- 3) svakoj promeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promenama menjaju uslovi rada.

Izvođenje hitnih radova

Član 19

U slučaju izvođenja hitnih radova na infrastrukturnim objektima radi otklanjanja kvarova ili iznenadnog i nekontrolisanog događaja na objektu Poslodavac je dužan da odmah, od nastanka, usmeno i u pisanoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje hitnih radova, kao i da pri izvođenju hitnih radova i sanacije primenjuje mere u skladu sa aktom o proceni rizika.

Prijavu iz stava 1. ovog člana Poslodavac može dostaviti elektronskim putem.
Prijavu dostavlja zakonski zastupnik Poslodavca neposredno ili preko jednog ili više zaposlenih kojima je Poslodavac pisanim dokumentom odredio obavezu da podnese prijavu iz stava 1. ovog člana.

Obaveze Poslodavaca pri podeli radnog prostora

Član 20

Kada dva ili više poslodavaca u obavljanju poslova dele radni prostor, odnosno kada zaposleni više poslodavaca istovremeno obavljaju poslove u istom radnom prostoru, poslodavci su dužni da sarađuju u primeni propisanih mera za bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavci iz stava 1. ovog člana dužni su da, uzimajući u obzir prirodu poslova koje obavljaju, koordiniraju aktivnosti u vezi sa primenom mera za otklanjanje rizika od povređivanja, odnosno oštećenja zdravlja zaposlenih, kao i da obaveštavaju jedan drugog i svoje zaposlene i/ili predstavnike zaposlenih o tim rizicima i merama za njihovo otklanjanje.

Način ostvarivanja saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana poslodavci utvrđuju pisanim sporazumom, zaključenim pre početka obavljanja poslova.

Sporazumom iz stava 3. ovog člana svaki potpisnik Sporazuma određuje lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mera kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Pristup radnom prostoru

Član 21

Poslodavac je dužan da preduzme mere za sprečavanje pristupa u krug objekta koji se koristi kao radni i pomoćni prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, licima i vozilima koja nemaju osnova da se nalaze u njima.

Promena radnog procesa

Član 22

Poslodavac je dužan da pri svakoj promeni radnog procesa, sredstva za rad prilagodi tom radnom procesu pre početka rada.

O svakoj promeni radnog procesa Poslodavac je u obavezi da obavestiti pisanim dokumentom imenovanog savetnika za BZNR blagovremeno, najmanje 5 dana pre promene radnog procesa.

Izdavanje dozvole za rad

Član 23

Poslodavac je dužan da, pre početka izvođenja radova na visini, u dubini, u skučenom prostoru, u prostoru sa potencijalno eksplozivnim atmosferama, na energetskom objektu, pri korišćenju opasne hemijske materije, rad u zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog, obezbedi izdavanje dozvole za rad.

Dozvole za rad izdaje zakonski zastupnik Poslodavca neposredno ili preko jednog ili više zaposlenih kojima je Poslodavac pisanim dokumentom dodelio obavezu iz stava 1 ovog člana.

Zakonski zastupnik Poslodavca, odnosno zaposleni kome je određena obaveza izdavanja dozvole za rad je u obavezi da proverava i kontroliše primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad, pre izdavanja dozvole i svakodnevno dok traju radovi za koje je izdata dozvola za rad.

Zaposleni kome je dodeljena obaveza izdavanja dozvole za rad je ovlašćen da zaposlenima za koje proverava i kontroliše primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad, izda usmene i pisane instrukcije, naredbe i kada je potrebno i zabranu rada.

O periodu važenja izdate dozvole za rad odlučuje zakonski zastupnik Poslodavca koji neposredno izdaje dozvolu ili zaposleni kome je dodeljena obaveza izdavanja dozvole za rad, uzimajući u obzir vrstu posla i uslove pod kojim se posao obavlja.

Član 24

Poslodavac je dužan da zaposlenima obezbedi i izda na upotrebu sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu u ispravnom stanju i na kojima su primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu i da obezbedi kontrolu njihove upotrebe u skladu sa namenom.

Lična zaštitna oprema se za svako radno mesto propisuje aktom o proceni rizika radnog mesta u radnoj sredini. Poslodavac je dužan da sprovede obuku zaposlenih za pravilno korišćenje lične zaštitne opreme.

Dokumentacija za opremu za rad i ličnu zaštitnu opremu

Član 25

Poslodavac može da zaposlenima izda na upotrebu opremu za rad i ličnu zaštitnu opremu, samo ako su usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima, ako je njihova usaglašenost ocenjena prema propisanom postupku, ako su označeni u skladu sa propisima i ako ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija.

Poslodavac koji je zaposlenima izdao na upotrebu opremu za rad pre stupanja na snagu propisa kojim je utvrđena obaveza iz stava 1. ovog člana, dužan je da obezbedi uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje.

Poslodavac je dužan da obezbedi zaposlenima uputstva za bezbedan i zdrav rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za upotrebu opreme za rad.

Poslodavac je dužan da obezbedi prevod dokumentacije iz stava 3. ovog člana na jezik koji zaposleni razume.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se na sve promene radnog procesa.

Poslodavac je obavezan da organizuje da se izrade uputstva ili instrukcije za bezbedan i zdrav rad i da se istaknu na mestima upotrebe opreme na koju se odnose, odnosno na mestu obavljanja posla na koji se odnose.

O izdatoj LZO koja se daje zaposlenom na korišćenje, Poslodavac je u obavezi da odredi najmanje jednog zaposlenog koji izdaje LZO i o izdavanju vodi pisanu evidenciju. Zaposleni svojim potpisom evidencije potvrđuje da je primio LZO u ispravnom stanju.

Dokumentacija za hemijske materije

Član 26

Poslodavac može da zaposlenima da na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista samo ako mu je uz hemijsku materiju učinio dostupnim bezbednosni list, ako je obezbedio sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista, kao i dodatne mere o uslovima kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast upotrebne opasnih hemikalija. Poslodavac je dužan da obezbedi prevod bezbednosnog lista na jezik koji zaposleni razume, kao i da omogući zaposlenom pristup podacima sadržanim u bezbednosnom listu.

Na radnim mestima i u radnoj sredini gde se u tehnološkim procesima pojavljuju ili opravdano očekuju hemijske štetnosti, Poslodavac utvrđuje posebnu proceduru koja se mora sprovesti u radnoj sredini, odmah posle obustave rada u slučaju da dođe do pojave simptoma trovanja zaposlenih.

Poslodavac je u obavezi da imenuje jednog ili više zaposlenih koji neposredno rukovode i kontrolišu primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad u radnoj sredini gde se u tehnološkim procesima pojavljuju ili opravdano očekuju hemijske štetnosti i neposredno organizuju da zaposleni kada je neophodno prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto.

Opšte priznata mera

Član 27

Kada zbog uvođenja nove tehnologije nisu propisane mere bezbednosti i zdravlja na radu, Poslodavac, do donošenja odgovarajućih propisa, primenjuje opšte priznate mere kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Opšte priznatom merom, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se mera kojom se može otkloniti opasnost pri radu ili smanjiti štetnost po zdravlje zaposlenog, u meri u kojoj je to razumno izvodljivo.

Član 28

Ako su procenjeni rizici takve prirode da život i zdravlje zaposlenih nisu teže ugroženi, a za čije otklanjanje, sprečavanje ili smanjenje rizika su potrebna veća investiciona ulaganja, programom o postupnom otklanjanju nedostataka utvrđuju se mere, rokovi i lica zadužena za njihovo sprovođenje kojima se u potpunosti otklanjaju rizici ili kojima se oni smanjuju na najmanju moguću meru.

Poslodavac je u obavezi da imenuje jednog ili više zaposlenih koji neposredno rukovode i kontrolišu primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad u radnoj sredini u kojoj su prisutni rizici takve prirode da život i zdravlje zaposlenih nisu teže ugroženi, a za čije otklanjanje, sprečavanje ili smanjenje rizika su potrebna veća investiciona ulaganja, za koje je Poslodavac doneo program o postupku otklanjanja nedostataka.

3. Obuka zaposlenih

Dužnost Poslodavca da izvrši obuku

Član 29

Poslodavac je dužan da izvrši obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad:

1. Kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno drugog radnog angažovanja;
2. Premeštaja na druge poslove;
3. Prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad ili promene opreme za rad;
4. Kod promene radnog procesa;
5. Periodično u rokovima propisanim zakonom.

Poslodavac je dužan da zaposlenog u toku obuke za bezbedan i zdrav rad upozna sa rizicima na radnom mestu na koje ga određuje i o konkretnim merama za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa aktom o proceni rizika.

Obuku iz stava 1. ovog člana Poslodavac obezbeđuje u toku radnog vremena, a troškovi obuke obezbeđuju se iz sredstava Poslodavca i ne mogu biti na teret zaposlenog.

Obuka za bezbedan i zdrav rad zaposlenog mora da bude prilagođena specifičnostima njegovog radnog mesta i sprovodi se po programu, čiji sadržaj Poslodavac mora, kada je to potrebno, da obnavlja i menja.

Ako Poslodavac odredi zaposlenom da obavlja poslove na dva ili više radnih mesta, dužan je da zaposlenog obuči za bezbedan i zdrav rad na svakom od tih radnih mesta.

Poslodavac kod koga pod njegovim nadzorom i rukovođenjem, na osnovu ugovora, sporazuma ili po bilo kom drugom osnovu, obavljaju rad zaposleni drugog poslodavca, dužan je da te zaposlene obuči za bezbedan i zdrav rad, u skladu sa Zakonom o BZNR.

Poslodavac koji je za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu angažovao pravno lice ili preduzetnika dužan je da organizuje da imenovani savetnik za BZNR, dobije pisano obaveštenje o potrebi da se realizuje obuka za bezbedan i zdrav rad:

- 1) lica koja su u radnom odnosu i lica angažovana van radnog odnos;
- 2) učenika ili studenta koji obavlja profesionalnu praksu ili praktičnu nastavu ili učenje kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja kod Poslodavca;
- 3) lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju volontiranje;
- 4) lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge;
- 5) lica koja su upućena na dodatno obrazovanje i obuku po uputu nosioca poslova zapošljavanja;

pre početka obavljanja poslova za koje je potrebno da se navedena lica/lice obuču. Predmetno obaveštenje Poslodavac može dostaviti elektronskim putem.

Predmetno obaveštenje dostavlja zakonski zastupnik Poslodavca neposredno ili preko jednog ili više zaposlenih kojima je pojedinačnim aktom Poslodavca utvrđena obaveza dostavljanja obaveštenja iz stava 7. ovog člana.

Poslodavac je dužan da obezbedi da svi zaposleni budu obučeni da preduzmu odgovarajuće korake u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima, koja su im na raspolaganju u slučaju ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti po njihovu bezbednost i/ili bezbednost drugih i u slučaju kada neposredni rukovodilac, koji je odgovoran, nije prisutan, da bi izbegli posledice opasnosti.

Poslodavac je dužan da zaposlenog u toku obuke za bezbedan i zdrav rad upozna sa rizicima na radnom mestu na koje ga određuje i o konkretnim merama za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa aktom o proceni rizika.

Obuka za bezbedan i zdrav rad zaposlenog mora da bude prilagođena specifičnostima njegovog radnog mesta i sprovodi se po programu, čiji sadržaj Poslodavac mora, kada je to potrebno, da obnavlja i menja.

Ako Poslodavac odredi zaposlenom da obavlja poslove na dva ili više radnih mesta, dužan je da zaposlenog obuči za bezbedan i zdrav rad na svakom od tih radnih mesta.

Poslodavac kod koga pod njegovim nadzorom i rukovođenjem, na osnovu ugovora, sporazuma ili po bilo kom drugom osnovu, obavljaju rad zaposleni drugog poslodavca, dužan je da te zaposlene obuči za bezbedan i zdrav rad.

Obuku zaposlenih za bezbedan i zdrav rad se obavlja teorijski i praktično.

Kada radni proces zahteva dodatnu obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad, Poslodavac će zaposlenog upoznati o obavljanju radnog procesa na bezbedan način, putem obaveštenja, uputstava ili instrukcija u pisanoj formi. U izuzetnim slučajevima, kada zaposlenom preči ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zbog hitnosti, obaveštenja, uputstva ili instrukcije mogu se dati u usmenoj formi.

Teorijsku obuku i proveru obučenosti sprovodi imenovani savetnik za BZNR.

Provera teorijske obučenosti se sprovodi posle završene teorijske obuke testiranjem zaposlenog koji je obučavan, usmenim ili pisanim putem na osnovu čega menovani savetnik za BZNR donosi zaključak da je zaposleni pokazao zadovoljavajuće teorijsko poznavanje oblasti BZNR.

Za praktičnu obuku i proveru obučenosti za bznr Poslodavac je u obavezi da pisanim putem odredi rukovodioca ili drugog stručnog zaposlenog/e (u daljem tekstu: Stručni rukovodilac, odnosno Stručni zaposleni). Uslove vezane za stručnost rukovodioca i Stručnog zaposlenog iz ovog stava utvrđuje isključivo Poslodavac u skladu sa procesom rada, znanjima, radnim iskustvom lica koje g imenuje kao stručno lice za praktičnu obuku i proveru obučenosti za BZNR.

Stručni rukovodilac ili Stručni zaposleni je dužan da u toku izvođenja obuke i provere obučenosti za BZNR obezbedi primenu mera bezbednosti i zdravlja na radu pri korišćenju opreme za rad, a posebno:

- 1) da se oprema za rad koristi u skladu sa namenom;
- 2) da je oprema za rad odgovarajuća za obavljanje poslova ili da je na pravilan način prilagođena za tu svrhu;
- 3) da se oprema za rad koristi u skladu sa svim bezbednosno-tehničkim podacima navedenim u dokumentaciji proizvođača, odnosno isporučioća;
- 4) da je oprema na kojoj se izvodi praktična obuka zaposlenog za BZNR, ispravna i da ako spada u grupu opreme za koju je propisana obaveza organizovanja prethodnog i periodičnih pregleda i provera ima važeći stručni nalaz/izveštaj da ispunjava uslove za bezbedan i zdrav rad;
- 5) ako je za obavljanje poslova rukovanja sa opremom ili obavljanja posla za koji se zaposleni praktično obučava, propisana obaveza upućivanja zaposlenog na prethodni i periodične lekarske preglede, zaposleni koji se obučava mora imati važeće lekarsko uverenje da ispunjava propisane zdravstvene uslove za obavljanje poslova za koje se obučava.

Stručni rukovodilac ili Stručni zaposleni i zaposleni koji se praktično obučava za BZNR moraju u toku obuke da namenski koriste propisanu ličnu zaštitnu opremu. Ako je za ličnu zaštitnu opremu propisana obaveza pregleda i provere oprema mora imati važeći atest izdat od strane nadležne ustanove.

Stručni rukovodilac ili Stručni zaposleni je u obavezi da svojim delovanjem u toku izvođenja praktične obuke za BZNR prenese zaposlenom koji se obučava potrebne informacije, obezbedi usvajanje potrebnih veština, sposobnosti i vrednosti i u toku izvođenja obuke obezbedi zaposlenom koga obučava sticanje potrebnih kompetencija za rad.

Obaveza Stručnog rukovodioca ili Stručnog zaposlenog je da se pridržava svih propisanih mera i postupaka za bezbedan i zdrav rad i da isto zahteva od zaposlenog koga obučava.

Obaveza Stručnog rukovodioca ili Stručnog zaposlenog je kontinuirana kontrola naučenog od strane zaposlenog koga praktično obučava. Kontrolu i vrednovanje rezultata praktične obuke Stručni rukovodilac ili Stručni zaposleni sprovodi:

- Analizom i posmatranjem praktičnog rada zaposlenog koga obučava na svim nivoima praktične obuke;
- Analizom povratnih informacija dobijenih od zaposlenog koga obučava.

Nakon izvršene praktične obuke i provere obučenosti za BZNR Poslodavac izdaje potvrdu o obuci i proveru obučenosti za BZNR koju potpisuju Poslodavac, imenovani savetnik za BZNR i Stručni rukovodilac, odnosno Stručni zaposleni koji je izvršio praktičnu obuku i proveru obučenosti.

Potvrda da je zaposleni teorijski i praktično obučan za BZNR, kada se provera teorijske obuke ne realizuje testiranjem je i zapisnik koji mora da sadrži mesto i datum izvršene obuke i provere obučenosti, potpis zakonskog zastupnika Poslodavca, Stručnog Rukovodioca, odnosno Stručnog zaposlenog koji je izvršio praktičnu obuku i proveru obučenosti, potpis imenovanog savetnika za BZNR, potpis zaposlenog.

Periodične provjere obučenosti za bezbedan i zdrav rad zaposlenog koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom vrše se najkasnije u roku od jedne godine od dana prethodne provjere, a na ostalim radnim mestima najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne provjere.

Poslodavac je dužan da obezbedi da zaposlena žena za vreme trudnoće i zaposlena koja doji dete, zaposleni mlađi od 18 godina života, osobe sa invaliditetom i profesionalno oboleli i pored obuke za bezbedan i zdrav rad, budu u pismenoj formi obavešteni o rezultatima procene rizika na radnom mestu i o merama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Program obuke za bezbedan i zdrav rad

Član 30

Obuku zaposlenih za bezbedan i zdrav rad Poslodavac obavlja teorijski i praktično, u skladu sa programom obuke za bezbedan i zdrav rad koji donosi Poslodavac.

Program teorijske obuke za bezbedan i zdrav rad sadrži opšti i posebni deo.

Opšti deo programa obuke obuhvata upoznavanje zaposlenih sa pravima, obavezama i odgovornostima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu iz zakona i podzakonskih propisa, kao i upoznavanje sa opštim aktima Poslodavca u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Posebni deo programa obuke obuhvata upoznavanje sa svim potencijalnim opasnostima i štetnostima na radnom mestu, procenjenim rizicima i merama za bezbedan i zdrav rad.

Obuka i provera praktične obučenosti zaposlenog za bezbedan i zdrav rad obavlja se na radnom mestu zaposlenog.

Obuka za bezbedan i zdrav rad obavlja se na jeziku koji zaposleni razume i prilagođava se mogućnostima i sposobnostima posebnih grupa zaposlenih.

Obuka predstavnika zaposlenih

Član 31

Predstavnik zaposlenih ima pravo na obuku radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih, a troškovi obuke ne mogu biti na teret predstavnika zaposlenih.

Obuka predstavnika zaposlenih obavlja se odmah po izboru ili imenovanju, a periodične obuke vrše se najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne obuke.

Obuka iz stava 1. ovog člana organizuje se u toku radnog vremena bilo u okviru ili izvan prostora Poslodavca.

Dodatna obuka

Član 32

Kada radni proces zahteva dodatnu obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad, Poslodavac je dužan da upozna zaposlenog o obavljanju radnog procesa na bezbedan način, putem obaveštenja, uputstva ili instrukcija u pisanoj formi. U izuzetnim slučajevima, kada zaposlenom pretila ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zbog hitnosti, obaveštenja, uputstva ili instrukcije mogu se dati u usmenoj formi.

U slučaju teške povrede na radu, smrtno povreda na radu ili kolektivne povrede na radu sa teškom ili smrtnom povredom na radu, Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od osam dana od nastanka povrede izvrši dodatnu obuku zaposlenih na tom radnom mestu u organizacionoj jedinici gde se povreda dogodila, sa obavezom obaveštavanja svih zaposlenih.

Član 33

Poslodavac je dužan da svako lice, koje se nalazi u radnoj sredini o čijem prisustvu je upoznat Poslodavac, upozori na opasnosti ili štetnosti po zdravlje koje se javljaju u radnom procesu, odnosno na mere bezbednosti i zdravlja koje mora da primeni, i da ga usmeri na bezbedne zone za kretanje.

Poslodavac je dužan da vidno obeleži i istakne oznake za bezbednost i/ili zdravlje na radu radi obaveštavanja i informisanja zaposlenih o rizicima u radnom procesu, pravcima kretanja i dozvoljenim mestima zadržavanja, kao i o merama za sprečavanje, smanjenje ili otklanjanje rizika.

Poslodavac je dužan da obezbedi da zaposlena za vreme trudnoće, porodilja i zaposlena koja doji dete, zaposleni mladi od 18 godina života, osoba sa invaliditetom i zaposleni kod koga je utvrđena profesionalna bolest, i pored obuke za bezbedan i zdrav rad, budu u pisanoj formi obavešteni o rezultatima procene rizika i o merama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Poslodavac je u obavezi da organizuje da se istaknute oznake za bezbedan i zdrav rad nalaze na mestima na kojima su istaknute i u slučaju oštećenja ili gubitka obavezan je da obavesti imenovanog savetnika za BZNR.

Zaposleni koji je imenovan da svakodnevno prati i kontroliše primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad kod Poslodavca, ne obavlja navedene poslove za zaposlene koji zbog prirode posla sami, bez prisustva drugih zaposlenih, obavljaju rad u smeni, na terenu, rad od kuće ili rad na daljinu.

IV PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH

Prava zaposlenog

Član 34

Zaposleni ima pravo i obavezu da se pre početka rada upozna sa merama bezbednosti i zdravlja na radu na radnom mestu na koje je određen, kao i da se obuči za njihovo sprovođenje.

Zaposleni ima pravo da Poslodavcu daje predloge, primedbe i obaveštenja o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu.

Zaposleni ima pravo i obavezu da redovno kontroliše svoje zdravlje prema rizicima radnog mesta, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.

Zaposleni koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, ima pravo i obavezu da obavi lekarski pregled na koji ga upućuje Poslodavac.

Zaposleni je dužan da radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, na osnovu izveštaja zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada kojim se utvrđuje da je zdravstveno sposoban za rad na tom radnom mestu.

Pravo zaposlenog da odbije da radi

Član 35

Zaposleni ima pravo da odbije da radi:

- 1) ako mu preta neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nisu sprovedene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na koje je određen, sve dok se te mere ne obezbede;
- 2) ako mu Poslodavac nije obezbedio propisani lekarski pregled ili ako se na lekarskom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za rad na radnom mestu sa povećanim rizikom;
- 3) ako u toku obuke za bezbedan i zdrav rad nije upoznat sa svim vrstama rizika i merama za njihovo otklanjanje, na radnom mestu na koje ga je Poslodavac odredio;
- 4) duže od punog radnog vremena, odnosno noću ako bi, prema oceni zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada takav rad mogao da pogorša njegovo zdravstveno stanje;
- 5) na sredstvu za rad na kojem nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu.
- 6) ako nije izdata dozvola za rad, a ovim Pravilnikom je propisana obaveza izdavanja.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, zaposleni može da se pisanim zahtevom obrati Poslodavcu radi preduzimanja mera koje, po mišljenju zaposlenog, nisu sprovedene.

Ako Poslodavac ne postupi po zahtevu iz stava 2. ovog člana u roku od osam dana od prijema zahteva, zaposleni ima pravo da podnese zahtev za zaštitu prava inspekciji rada.

Kada zaposleni odbije da radi u slučajevima iz stava 1. ovog člana, a Poslodavac smatra da zahtev zaposlenog nije opravdan, Poslodavac je dužan da odmah obavesti inspekciju rada.

Član 36

Poslodavac je dužan da obezbedi da svi zaposleni budu obučeni da preduzmu odgovarajuće korake u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima, koja su im na raspolaganju u slučaju ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti po njihovu bezbednost i/ili bezbednost drugih i u slučaju kada neposredni rukovodilac, koji je odgovoran, nije prisutan, da bi izbegli posledice opasnosti.

Kada mu preči ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zaposleni je u obavezi da prati instrukcije koje dobije od imenovanog zaposlenog koga je Poslodavac odredio da rukovodi procedurama koje se sprovode i kada je potrebno i prekidom procesa rada i evakuacijom. U odsustvu zaposlenog koga je imenovao Poslodavac, zaposleni ima pravo da preduzme odgovarajuće mere, u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja mu stoje na raspolaganju i da prestane da radi, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu sredinu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana zaposleni koji prestane da radi, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu sredinu nije odgovoran za štetu koju prouzrokuje Poslodavcu, odnosno neće biti stavljen u bilo kakvu nepovoljnu situaciju, osim u slučaju da je štetu prouzrokovao namerno ili iz krajnje nepažnje.

Obaveze zaposlenog

Član 37

Zaposleni je obavezan da:

- 1) vodi računa o sopstvenoj bezbednosti i zdravlju na radu, kao i o bezbednosti i zdravlju drugih lica na koja može da utiče njegov rad u skladu sa obukom za bezbedan i zdrav rad i uputstvima za bezbedan i zdrav rad dobijenim od Poslodavca;
- 2) primenjuje propisane aktivnosti, mere i procedure za bezbedan i zdrav rad;
- 3) namenski koristi sredstva za rad, hemijske i druge materije;
- 4) pravilno koristi ličnu zaštitnu opremu, da sa njom pažljivo rukuje i da je uredno vrati na mesto koje je namenjeno za njeno čuvanje;
- 5) pre početka rada, pregleda svoje radno mesto uključujući i sredstva za rad koja koristi, kao i ličnu zaštitnu opremu, i da u slučaju uočenih nedostataka izvesti Poslodavca ili drugo ovlašćeno lice;
- 6) pre napuštanja, radno mesto i sredstva za rad ostavi u stanju da ne ugrožavaju druge zaposlene.

Zaposlenom je zabranjeno da samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad.

Zaposleni je dužan da poslove na kojima radi obavlja savesno i odgovorno, da je pribran i svestan u obavljanju poverenih mu radnih zadataka, da poštuje organizaciju rada i poslovanja kod Poslodavca, kao i uslove i pravila Poslodavca u vezi sa ispunjavanjem ugovorenih i drugih obaveza iz radnog odnosa.

Zaposleni koji zbog prirode posla sam, bez prisustva drugih zaposlenih, obavlja rad u smeni, na terenu, rad od kuće ili rad na daljinu, dužan je da se stara o svojoj bezbednosti u toku obavljanja posla i primeni propisanih mera i postupaka za bezbedan i zdrav rad.

Obaveza zaposlenog da sarađuje

Član 38

Zaposleni ima obavezu da, u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavesti Poslodavca, neposrednog rukovodioca ili zaposlenog koga je Poslodavac odredio da rukovodi i/ili da svakodnevno prati i kontroliše primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad o nepravilnostima, opasnostima, štetnostima ili o drugim nedostacima u sprovođenju mera bezbednosti i zdravlja na radu koji bi na radnom mestu mogli da ugroze njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih i drugih lica.

Ako Poslodavac posle dobijenog obaveštenja iz stava 1. ovog člana ne otkloni nepravilnosti, štetnosti, opasnosti ili druge pojave u roku od osam dana ili ako zaposleni smatra da za otklanjanje utvrđenih pojava nisu sprovedene odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje, zaposleni se može obratiti nadležnoj inspekciji rada, o čemu obaveštava imenovanog savetnika za BZNR, predstavnika zaposlenih i/ili Odbor.

Zaposleni je dužan da sarađuje sa Poslodavcem, imenovanim savetnikom za BZNR, rukovodiocem i zaposlenim koji je određen da svakodnevno prati i kontroliše primenu mera i postupaka za BZNR ili kome je Poslodavac dodelio obavezu izdavanja propisane dozvole za rad, kako bi se sprovele propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na kome radi.

VI RAD OD KUĆE I RAD NA DALJINU

Opšte obaveze

Član 39

Prilikom rada od kuće i rada na daljinu Poslodavac je dužan da obezbedi bezbednost i zdravlje na radu u saradnji sa zaposlenim, pri čemu je Poslodavac dužan da utvrdi uslove za bezbedan i zdrav rad, utvrdi sredstva za rad izdata od strane Poslodavca, da definiše radni proces u vezi sa izvršenjem poslova za koje je zaposleni zadužen i propiše preventivne mere za bezbedan i zdrav rad.

Zaposlenom koji radi od kuće, Poslodavac će dostaviti elektronskim putem propisana uputstva za BZNR (dalje. Uputstvo) za poslove koje zaposleni obavlja. Zaposleni je dužan da potvrdi prijem Uputstva. Potvrdom prijema Uputstva smatra se da je Poslodavac dostavio zaposlenom ista i da se zaposleni sa istim slaže i da će postupati po istom.

Akt o proceni rizika

Član 40

Poslodavac može da donese akt o proceni rizika za rad od kuće i rad na daljinu u pisanoj formi uz učešće zaposlenog. U slučaju da Poslodavac donese akt o proceni rizika za rad od kuće i rad na daljinu, zaposleni je dužan da obavesti Poslodavca o ispunjenosti uslova potrebnih za bezbedan i zdrav rad u skladu sa aktom o proceni rizika, kao i da blagovremeno obavesti Poslodavca o svakoj naknadnoj promeni uslova.

VII ORGANIZOVANJE POSLOVA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Obaveza organizovanja poslova

Član 41

Poslodavac ovim Pravilnikom organizuje poslove bezbednosti i zdravlja na radu.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu Poslodavac donosi odluku da li će za obavljanje poslova savetnika za BZNR angažovati pravno lice ili preduzetnika koje ima licencu za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu ili će poslove obavljati zaposleni kod Poslodavca koji ima propisanu licencu za poslove BZNR.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu Poslodavac će imenovati najmanje jedno lice koja ispunjava posebne uslove u skladu sa važećim zakonskim propisima za obavljanje poslova savetnika za BZNR.

Ako Poslodavac angažuje pravno lice ili preduzetnika koji imaju licencu za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, to pravno lice, odnosno preduzetnik određuju broj savetnika za BZNR u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Poslodavac imenuje i jednog ili više zaposlenih koji po instrukcijama savetnika za BZNR imaju obaveze i odgovornosti iz oblasti primene propisanih mera i postupaka iz oblasti BZNR:

- 1) Obavlja svakodnevnu proveru i kontrolu primene propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu koja obuhvata:
 - (1) proveru i kontrolu primene propisanih mera za bznr na opremi za rad,
 - (2) proveru i kontrolu primene propisanih mera pri obavljanju poslova na mestu rada zaposlenih za čiju neposrednu kontrolu je imenovan;
 - (3) vodi računa da se poštuje doneta zabrana korišćenja opreme za koju se utvrdi da ne ispunjava uslove za bezbedan i zdrav rad;
 - (4) kontroliše da se na mestu rada nalaze oznake iz oblasti bznr koje postavi Poslodavac i/ili savetnik za BZNR;
 - (5) zaposlenog za čiju neposrednu kontrolu je imenovan, koji u svom radu ne primenjuje ili ne poštuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, opominjenje, i ako zaposleni ne postupi po datim instrukcijama obaveštava neposrednog rukovodioca zaposlenog i imenovanog savetnika za BZNR.
- 2) Neposredno rukovodi radovima u slučaju izvođenja hitnih radova na infrastrukturnim objektima radi otklanjanja kvarova ili iznenadnog i nekontrolisanog događaja na objektu i odmah, od nastanka, usmeno i u pisanoj formi prijavljuje nadležnoj inspekciji rada izvođenje hitnih radova;
- 3) Posle izvršene provere ispunjenosti uslova za bezbedan i zdrav rad, izdaje dozvolu za rad po donetoj proceduri izdavanja dozvole i na obrascu dozvole koji propiše Poslodavac pre početka izvođenja radova na visini, u dubini, u skučenom prostoru, u prostoru sa potencijalno eksplozivnim atmosferama, na energetskom objektu, pri korišćenju opasne hemijske materije, rad u zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog;

- 4) U zoni opasnosti u kojoj je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog, u kojoj je imenovan da rukovodi poslovima, dozvoli pristup i rad samo zaposlenima kojima je izdata dozvola da obavljaju posao;
- 5) U organizacionoj jedinici/sektoru/lokaciji na kojoj se izvode radovi za koji je imenovan da rukovodi, imenovanom savetniku za BZNR dostavlja informacije značajne za obavljanje poslova iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kao i drugim imenovanim procenjivačima rizika daje potpune, tačne i stručne informacije u vezi sa tehnologijom rada i opremom koja se u radu koristi kod Poslodavca;
- 6) Učestvuje u pripremi, praktičnoj obuci i proveri praktične obuke za bezbedan i zdrav rad za poslove za koje je stručan i/ili ima dovoljno iskustva za praktičnu obuku za koju je imenovan da učestvuje;
- 7) Zaposlenim koji posao obavljaju u organizacionoj jedinici/sektoru/lokaciji na kojoj se izvode radovi, u kojoj je imenovan da rukovodi dostavlja pisana uputstva i pisane procedure dobijene Poslodavca i/ili od imenovanog savetnika za BZNR;
- 8) Ukoliko posumnja da zaposleni obavlja posao pod uticajem alkohola ili sredstava zavisnosti inicira alkotestiranje ili testiranje na prisustvo sredstava zavisnosti u dogovoru sa neposrednim rukovodiocem zaposlenog, prisustvuje kontroli i potpisuje zapisnik koji se odnosi na rezultat provere;
- 9) U slučaju povrede na radu zaposlenog koji posao obavlja u organizacionoj jedinici/sektoru/lokaciji na kojoj se izvode radovi ili grupi zaposlenih kojima rukovodi, organizuje pružanje prve pomoći povređenom i preduzima potrebne mere da se obezbedi mesto događaja dok se ne izvrši utvrđivanje uzroka povređivanja, učestvuje u uzimanju pisanih izjava povređenog, svedoka i sakupljene pisane izjave, zajedno sa izjavom koju i sam napiše dostavlja savetniku za BZNR.
- 10) Imenovanom savetniku za BZNR dostavlja informacije značajne za obavljanje poslova iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kao što su:
 - početak rada novog zaposlenog (lica koja su u radnom odnosu i lica angažovana van radnog odnos),
 - početak i vreme trajanja profesionalne prakse učenika ili studenta ili praktične nastave ili učenje kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja kod Poslodavca),
 - početak rada lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju volontiranje,
 - početaka rada lica koja su upućena na dodatno obrazovanje i obuku po uputu nosioca poslova zapošljavanja,
 - promena radnog mesta,
 - uvođenje nove tehnologije,
 - nabavka nove opreme,
 - potreba da se organizuje vanredni periodični pregled opreme, električnih i gromobranskih instalacija i ispitivanje uslova radne sredine,
 - nastanak povrede na radu,
 - utvrđivanje profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom,
 - pojava opasne situacije koja je mogla da ugrozi zdravlje zaposlenih,
 - izdavanje naloga o udaljavanju ili zabrani rada zaposlenog koji i posle opomene ne primenjuje propisane mere i postupke za bezbedan i zdrav rad;
 - obaveštava savetnika za BZNR o svakoj uočenoj neispravnosti opreme za rad i lične zaštitne opreme, koje imaju bitan uticaj na povećanje rizika od nastanka povrede na radu i/ili oštećenja zdravlja.
 - najava inspekcijskog nadzora, naložene mere, zapisnik ili rešenje o izvršenom inspekcijskom nadzoru.
- 11) Obavlja poslove koordinacije u sprovođenju zajedničkih mera kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje svih zaposlenih kada zaposleni više poslodavaca istovremeno obavljaju poslove u istom radnom prostoru.
- 12) Izdaje i vodi pisanu evidenciju o izdavanju lične zaštitne opreme.

Imenovani zaposleni kome je dodeljeno obavljanje svih ili dela prethodno navedenih poslova je odgovoran svom neposrednom rukovodiocu i drugim rukovodiocima u skladu sa donetim pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova kod Poslodavca. Ukoliko kod Poslodavca nije donešen Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova, u skladu sa Zakonom o radu, imenovani zaposleni je odgovoran zakonskom zastupniku Poslodavca.

Zakonski zastupnik koji ne odredi zaposlene koji će obavljati prethodno imenovane poslove, preuzima te poslove i odgovornosti na sebe.

Član 42

Savetnik za BZNR obavlja poslove u skladu sa važećim zakonskim propisima, a naročito:

- 1) sprovodi i učestvuje u postupku procene rizika;
- 2) učestvuje u izradi programa obuke zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, programa obuke predstavnika zaposlenih i programa obuke rukovodilaca;
- 3) vrši kontrolu i daje predloge Poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, hemijskih materija i lične zaštitne opreme;
- 4) učestvuje u opremanju i uređivanju radnog mesta u cilju obezbeđivanja bezbednih i zdravih uslova rada;
- 5) organizuje preventivna i periodična ispitivanja uslova radne sredine na način da Poslodavca blagovremeno obavesti o roku u kome je propisana obaveza da se izvrši pregled, provera ili ispitivanje i Poslodavcu dostavi najmanje jednu ponudu za;
- 6) organizuje preventivne i periodične preglede i provere opreme za rad i preglede i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija;
- 7) organizacija prethodnih ili periodičnih pregleda, provera ili ispitivanja se realizuje tako što će Poslodavca blagovremeno obavesti o roku u kome je propisana obaveza da se izvrši pregled, provera ili ispitivanje i Poslodavcu dostavi najmanje jednu ponudu za navedene usluge;
- 8) predlaže mere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnim mestima sa povećanim rizikom;
- 9) prati i kontroliše primenu mera bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa organizacijom poslova bezbednosti i zdravlja na radu kod Poslodavca;
- 10) prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim bolestima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izveštaje sa predlozima mera za njihovo otklanjanje;
- 11) organizuje i sprovodi obuku:
 - zaposlenih i drugih lica u skladu sa članom 41 stav 16 ovog Pravinika
 - predstavnika zaposlenih
 - rukovodilaca
- 12) priprema opšta uputstva za bezbedan i zdrav rad i kontroliše njihovu primenu;
- 13) zabranjuje rad na radnom mestu ili upotrebu sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog i obustavlja rad na opremi za rad do otklanjanja uočenih nedostataka prilikom pregleda i provere opreme za rad iz člana 15. stav 4. Zakona o bznr.
- 14) organizuje lekarske preglede zaposlenih na način naveden u tački 15. ovog člana;
- 15) organizacija lekarskih pregleda se realizuje tako što se:
 - Poslodavac blagovremeno obavesti o roku u kome je propisana obaveza da se lekarski pregled obavi,
 - Poslodavcu dostave upute za lekarski bez unošenja ličnih podataka za zaposlenog,
 - u dogovoru da Poslodavcem kod izabrane zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada zakaže termin za lekarski pregled ili
 - Na zahtev Poslodavca obezbedi najmanje jedna ponuda za uslugu zdravstvenog pregleda zaposlenih;
- 16) sarađuje i koordinira rad sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja delatnost medicine rada po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- 17) sarađuje sa predstavnicima zaposlenih i Odborom za bezbednost i zdravlje na radu po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod Poslodavca;
- 18) vodi evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod Poslodavca na obrascima propisanim zakonskim propisima kojim se uređuje oblasti BZNR;
- 19) prati promenu propisa prati standarde i tehnički napredak u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i na osnovu istih i vrši usklađivanje akata Poslodavca koji su iz oblasti BZNR.

Savetnik za BZNR je dužan je da prati, kontroliše i izveštava Poslodavca o primeni mera za bezbednost i zdravlje u skladu sa organizacijom poslova bezbednosti i zdravlja na radu kod Poslodavca.

Savetnik za BZNR dužan je da u pisanoj formi izvesti Poslodavca i predstavnika zaposlenih o zabrani iz stava 1. tačka 13) ovog člana.

Ako Poslodavac, i pored zabrane u smislu stava 1. tačka 13) ovog člana, naloži zaposlenom da nastavi rad ili upotrebu sredstva za rad, imenovani savetnik za BZNR dužan je da o tome odmah izvesti nadležnu inspekciju rada.

Savetnik za BZNR na dužan je da kontinuirano usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Član 43

Poslodavac koji za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu angažuje pravno lice ili preduzetnika sa licencom dužan je da ih prethodno detaljno upozna sa radnim procesom, rizicima u radnom procesu i merama koje su primenjene za otklanjanje rizika, obavesti o početku rada svake odvojene jedinice, o početku izvođenja radova na gradilištu, odnosno radilištu:

- 1) angažovanju svakog novog zaposlenog ili na drugi način radno angažovanog lica;
- 2) planiranom dolasku učenika i studenata na profesionalnu praksu ili praktičnu nastavu ili učenje kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja u skladu sa zakonom, kojim se uređuje dualno obrazovanje.

Poslodavac je dužan da omogući angažovanom pravnom licu ili preduzetniku, imenovanom savetniku za BZNR nezavisno i samostalno obavljanje poslova u skladu sa Zakonom o bznr, dovoljno vremena za obavljanje tih poslova i pristup svim potrebnim podacima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Imenovani savetnik za BZNR ne može da trpi štetne posledice ako svoj posao obavlja u skladu sa zakonom.

Obuka rukovodioca i zaposlenog određenog za svakodnevnu proveru i kontrolu primene propisanih mera za bezbedan i zdrav rad

Član 44

Poslodavac je dužan da donese program obuke i organizuje posebnu obuku zaposlenih koje Poslodavac imenuje za

- 1) rukovodioca u određenom sektoru ili rukovodioca određene grupe zaposlenih;
- 2) zaposlenog koji svakodnevno proverava i kontroliše primenu propisanih mera za bezbedan i zdrav rad.

Zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada

Član 45

Za obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih na radu Poslodavac angažuje zdravstvenu ustanovu koja obavlja delatnost medicine rada, za koju je nadležni državni organ utvrdio ispunjenost propisanih uslova za obavljanje zdravstvene delatnosti, u skladu sa zakonom.

Zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada iz stava 1. ovog člana angažuje se za obavljanje poslove u skladu sa Zakonom o BZNR, a naročito:

- 1) u postupku procene rizika utvrđuje predlog zdravstvenih mera za radna mesta na kojima su prepoznate i utvrđene štetnosti iznad propisanih vrednosti;
- 2) prati i proučava uslove rada i predlaže mere za zaštitu zdravlja zaposlenih u odnosu na rizike kojima je zaposleni izložen na radnom mestu u radnoj sredini;
- 3) obavlja poslove obuke zaposlenih za pružanje prve pomoći;
- 4) utvrđuje i ispituje uzroke nastanka profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom;
- 5) ocenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju da ispunjavaju zaposleni za obavljanje određenih poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom;
- 6) vrši prethodne, periodične, kontrolne i ciljane lekarske preglede zaposlenih i izdaje izveštaje o lekarskim pregledima u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu;
- 7) prati zdravstveno stanje zaposlenog u odnosu na rizike na radnom mestu;
- 8) učestvuje u organizovanju prve pomoći, spasavanju i evakuaciji u slučaju povređivanja zaposlenih ili havarija;
- 9) savetuje Poslodavca pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti zaposlenog;
- 10) savetuje poslodavca o planiranju i organizaciji rada sa zdravstvenog aspekta;
- 11) učestvuje u izradi programa za poboljšanje uslova rada na radnom mestu;
- 12) učestvuje u analizi profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom;
- 13) neposredno sarađuje sa imenovanim stručnim licem za BZNR.

Član 45

Podaci o ličnosti prikupljeni u vezi sa lekarskim pregledima zaposlenog poverljive su prirode i pod nadzorom su zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada koja vrši te preglede, pod nadzorom zdravstvenog radnika ili drugog lica koje ima obavezu čuvanja profesionalne tajne propisane zakonom ili profesionalnim pravilima.

Podaci iz stava 1. ovog člana mogu se dostavljati drugim licima, samo uz izričiti pristanak zaposlenog, u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti.

Izveštaj o lekarskom pregledu zaposlenog dostavlja se Poslodavcu na način kojim se ne narušava princip poverljivosti podataka o ličnosti.

Lekarski pregledi

Član 47

Poslodavac je dužan da zaposlenom na radnom mestu sa povećanim rizikom pre početka rada obezbedi prethodni lekarski pregled, kao i periodični lekarski pregled u toku rada.

Poslodavac je dužan da zaposlenom koji rad obavlja noću u skladu sa zakonom, obezbedi prethodni i periodični lekarski pregled.

Prethodni, periodični i ciljani lekarski pregledi zaposlenih vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim propisima o bezbednosti i zdravlju na radu koje sporazumno propisuju ministar nadležan za poslove rada i ministar nadležan za poslove zdravlja.

Savetnik za BZNR prati rokove propisanih periodičnih lekarskih pregleda, Poslodavca obaveštava o potrebi organizovanja lekarskih pregleda minimalno 30 dana pre isteka roka važenja lekarskog i Poslodavcu dostavlja forme uputa koji su propisani za lekarske preglede iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu. U dogovoru sa Poslodavcem zakazuje lekarski pregled i izabranoj zdravstvenoj organizaciji koja obavlja delatnost medicine rada, na propisanom obrascu, dostavlja popunjene upute.

Kada Poslodavac preuzme lekarske izveštaje dužan je da skenirane primerke dostavi imenovanom savetniku za BZNR ili mu obezbedi uvid u dobijene lekarske izveštaje.

Ako se u postupku periodičnog lekarskog pregleda utvrdi da zaposleni ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom, Poslodavac je dužan da ga premesti na drugo radno mesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima.

Ukoliko Poslodavac, po dobijanju pisanog obaveštenja od imenovanog savetnika za BZNR, u propisanom roku ne uputi na lekarski pregled zaposlenog, obaveza imenovanog savetnika za BZNR je da Poslodavca pisanim dokumentom obavesti o zabrani rada konkretnog zaposlenog i tom zaposlenom izda pisanu zabranu obavljanja posla za koji nema lekarski izveštaj da ispunjava propisane zdravstvene uslove.

Poslodavac je dužan da zaposlenog na njegov zahtev uputi na lekarski pregled koji odgovara rizicima na radnom mestu u redovnim intervalima, a najkasnije u roku od pet godina od prethodnog pregleda.

Troškovi lekarskih pregleda padaju na teret Poslodavca.

IX PREDSTAVNIK ZAPOSLENIH I ODBOR ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU

Izbor predstavnika zaposlenih

Član 48

Zaposleni kod Poslodavca imaju pravo da izaberu jednog ili više predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu. Najmanje tri predstavnika zaposlenih obrazuju Odbor za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Odbor).

Poslodavac je dužan da u Odbor imenuje najmanje jednog svog predstavnika, tako da broj predstavnika zaposlenih bude veći za najmanje jedan od broja predstavnika Poslodavca.

Postupak izbora i način rada predstavnika zaposlenih i Odbora, broj predstavnika zaposlenih kod Poslodavca, kao i njihov odnos sa sindikatom uređuju se kolektivnim ugovorom ukoliko je kod Poslodavca osnovan sindikat ili sporazumom ili drugim Opštim aktom u čijem su donošenju učestvovali Poslodavac i predstavnici zaposlenih.

Poslodavac je dužan da najmanje jednom predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu omogući odsustvo sa rada u obavljanju poslova njegovog radnog mesta u trajanju od najmanje pet časova rada mesečno s pravom na naknadu zarade koja se obračunava i isplaćuje u istom iznosu kao da je radio na poslovima radnog mesta, kao i da obezbedi tehničko-prostorne uslove u skladu sa prostornim i finansijskim mogućnostima, radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih.

Obaveza konsultovanja

Član 49

Poslodavac je dužan da zaposlenima, predstavniku zaposlenih i/ili Odboru omogući da budu konsultovani unapred i blagovremeno u vezi:

- 1) svih mera koje utiču ili mogu da utiču na bezbednost i zdravlje zaposlenih;
- 2) organizovanja poslova bezbednosti i zdravlja na radu;
- 3) donošenja akata koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;
- 4) planiranja i organizovanja obuke zaposlenih za bezbedan i zdrav rad u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih i Odboru omogući uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.

Obaveza informisanja

Član 50

Poslodavac je dužan da zaposlene ili predstavnike zaposlenih i/ili Odbor upozna sa:

- 1) rizicima na radnom mestu u radnoj sredini i preventivnim merama bezbednosti i zdravlja na radu i aktivnostima koje se odnose na tehnološki i radni proces kod Poslodavca;
- 2) preduzetim merama inspekcije rada;
- 3) evidencijama o povredama na radu i profesionalnim bolestima i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu;
- 4) preduzetim merama za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje.

Obaveza saradnje

Član 51

Poslodavac i predstavnik zaposlenih i/ili Odbor i sindikat, dužni su da međusobno sarađuju o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa Zakonom o BZNR i drugim propisima.

Prava zaposlenih, predstavnika zaposlenih i Odbora

Član 52

Zaposleni, predstavnik zaposlenih i/ili Odbor imaju pravo da:

- 1) Poslodavcu daju predloge o svim pitanjima koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;
- 2) zahtevaju od Poslodavca da preduzme odgovarajuće mere za otklanjanje ili smanjenje rizika koji ugrožava bezbednost i zdravlje zaposlenih;
- 3) zahtevaju vršenje nadzora od strane inspekcije rada, ako smatraju da Poslodavac nije sproveo odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje na radu, prisustvuju inspeksijskom nadzoru, kao i da podnesu primedbe i zapažanja.

Imenovani savetnik za BZNR i zaposleni navedeni stavu 1. ovog člana ne smeju da budu stavljeni u nepovoljan položaj zbog svojih aktivnosti.

X EVIDENCIJA, SARADNJA I IZVEŠTAVANJE

Obaveza vođenja evidencija

Član 53

Poslodavac je dužan da vodi i čuva evidencije o:

- 1) radnim mestima sa povećanim rizikom, zaposlenima koji obavljaju poslove na radnim mestima sa povećanim rizikom i lekarskim pregledima zaposlenih koji obavljaju te poslove;
- 2) povredama na radu i profesionalnim bolestima;
- 3) zaposlenima obučenim za bezbedan i zdrav rad i pravilno korišćenje lične zaštitne opreme;
- 4) zaposlenima izloženim biološkim štetnostima grupe 3 i/ili grupe 4;
- 5) zaposlenima koji su izloženi karcinogenima ili mutagenima, hemijskim materijama i azbestu, kao i o zdravstvenom stanju i izloženosti;
- 6) izveštaju o primeni mera za bezbednost i zdravlje na radu;
- 7) izvršenim pregledima i proverama opreme za rad i pregledima i ispitivanjima električnih i gromobranskih instalacija;

- 8) izvršenim ispitivanjima uslova radne sredine;
- 9) izdatoj ličnoj zaštitnoj opremi.

Poslodavac je dužan da evidenciju o zaposlenima obučenim za bezbedan i zdrav rad u skladu sa Zakonom o bznr ili njenu kopiju drži u sedištu ili drugoj poslovnoj prostoriji Poslodavca ili na drugom mestu, u zavisnosti od toga gde zaposleni radi. Evidencije iz stava 1. ovog člana Poslodavac može voditi u elektronskom obliku, osim evidencije iz stava 1. tačka 3) ovog člana.

Obrada podataka o ličnosti

Član 54

Poslodavac u evidencijama navedenih u članu 53. ovog pravilnika unosi ime i prezime zaposlenog i naziv radnog mesta.

Akti u postupku obezbeđivanja prethodnog, periodičnog i ciljanog lekarskog pregleda zaposlenog iz člana 47. ovog Pravilnika sadrže sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime lica, jedinstveni matični broj građana, odnosno datum rođenja, mesto rođenja i opština, zanimanje, nivo kvalifikacije, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju.

Izveštaj o povredi na radu sadrži sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime i jedinstveni matični broj građana ovlašćenog lica za unos podataka; ime i prezime, pol, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, odnosno boravište, nivo kvalifikacije, podatke o radnom mestu i povredi na radu povređenog lica, prema utvrđenim šifarnicima; ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, adresu i mesto poslodavca fizičkog lica i ime i prezime lekara koji je prvi pregledao povređenog.

Izveštaj o profesionalnoj bolesti sadrži sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime lica određenog za bezbednost i zdravlje na radu; ime i prezime lica, pol, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, odnosno boravište, nivo kvalifikacije, podatke o radnom mestu, vrsti profesionalne bolesti i zdravstvenom stanju obolelog od profesionalne bolesti, ime i prezime neposrednog rukovodioca i ime i prezime lekara.

Podaci o ličnosti iz st. 3. i 4. ovog člana, u cilju izvršenja obaveza ili primene zakonom propisanih ovlašćenja, dostavljaju se na korišćenje organizacijama nadležnim za zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje, Inspektoratu za rad i Upravi.

Podzakonski propisi kojima se uređuju preventivne mere iz stava 5. ovog člana sadrže sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, mesto rođenja i opština, zanimanje, nivo kvalifikacije, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju.

Prijava povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 55

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od pet radnih dana od dana nastanka, usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem prijavi nadležnoj inspekciji rada laku povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri dana.

Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od pet dana od dana dostavljanja mišljenja zdravstvene ustanove koja je utvrdila profesionalnu bolest prijavi nadležnoj inspekciji rada profesionalnu bolest.

Kontakti dežurnih inspektora rada se preuzimaju sa internet strane Ministarstva nadležnog za poslove rada.

Prethodno navedena pisana obaveštenja može da dostavi pravno lice ili preduzetnik angažovan za poslove bezbednosti i zdravlja na radu, odnosno imenovani savetnik za BZNR.

Zaposleni je u obavezi da odmah, a najkasnije do 24 časa od prijave lekaru zbog povrede na radu, osim u slučaju nastanka smrtno ili teške povrede, usmeno i u pisanoj formi ili elektronskim putem obavesti Poslodavca.

U slučaju nastanka povrede na radu zaposlenog, neposredni rukovodilac povređenog je dužan da imenovanom savetniku za BZNR lično ili posredno (dostavljanjem izjave imenovanom zaposlenom koga je Poslodavac imenovao i dodelio mu obavezu dostavljanja informacija imenovanom savetniku za BZNR), u najkraćem roku, ne dužem od 24 sata od nastanka povrede, dostavi:

- svoju pisanu izjavu,
- pisane izjave svedoka u vezi sa uslovima pod kojima je došlo do povređivanja,
- pisanu izjavu povređenog i

- druge informacije potrebne za sastavljanje pisanog obaveštenja koje se dostavlja nadležnoj inspekciji rada i policijskoj upravi.

Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od pet dana od dana dostavljanja mišljenja zdravstvene ustanove koja je utvrdila profesionalnu bolest prijavi nadležnoj inspekciji rada profesionalnu bolest.

Izveštavanje o povredi na radu i profesionalnoj bolesti

Član 56

Izveštaj o povredi na radu i profesionalnoj bolesti koji se dogode na radnom mestu, Poslodavac je dužan da dostavi zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno kod koga je utvrđena profesionalna bolest, organizaciji nadležnoj za zdravstveno osiguranje i Upravi.

Izveštaj o povredi na radu se podnosi u pisanom obliku do uspostavljanja Registra povreda na radu u elektronskom obliku. Sadržaj i način izdavanja obrasca izveštaja iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Osiguranje od povreda na radu i profesionalnih bolesti

Član 57

Poslodavac je dužan da zaposlene osigura za slučaj povreda na radu i profesionalnih bolesti, radi obezbeđivanja naknade štete.

Finansijska sredstva za osiguranje iz stava 1. ovog člana padaju na teret Poslodavca.

Uslovi i postupci osiguranja od povreda na radu i profesionalnih bolesti zaposlenih uređuju se zakonom.

XI REGISTAR POVREDA NA RADU

Unošenje podataka u Registar

Član 58

Podatke u Registar povreda na radu unosi Poslodavac, odnosno u ime Poslodavca zakonski zastupnik Poslodavca neposredno ili drugi zaposleni koga imenuje Poslodavac.

Savetnik za BZNR je u obavezi da Poslodavcu pomogne pri popunjavanju izveštaja o povredi na radu.

Registar preuzima podatke iz integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srbije i informacionog sistema organizacije nadležne za zdravstveno osiguranje.

Poslodavac, odnosno ovlašćeno službeno lice Poslodavca koje vrši upis podataka u Registar unosi podatke o Poslodavcu, odnosno poslodavcu korisniku ili poslodavcu fizičkom licu, o povređenom, povredi na radu, neposrednom rukovodiocu i očevicu.

Poslodavac je dužan da Upravi elektronskim putem dostavi podatke o ovlašćenom službenom licu koje vrši upis podataka iz stava 3. ovog člana.

Nakon što Poslodavac unese podatke u Registar, izabrani lekar pomoću integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srbije unosi nalaz i mišljenje lekara koji je prvi pregledao povređenog.

Nakon što izabrani lekar unese podatke iz stava 5. ovog člana, organizacija nadležna za zdravstveno osiguranje pomoću informacionog sistema unosi ocenu povrede na radu.

Uprava vodi evidenciju o ovlašćenom službenom licu iz stava 4. ovog člana.

XV NADZOR

Inspekcijski nadzor

Član 59

Poslodavac je dužan da, radi vršenja nadzora, omogući inspektorima rada:

- 1) ulazak u objekte i prostorije, u svako doba kada ima zaposlenih na radu;
- 2) odredi najmanje jednog zaposlenog koji će inspektorima pružati potrebne informacije i obaveštenja, davati podatke, akte i dokumentaciju;
- 3) uvid u stabilnost konstrukcije i objekta za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu i pomoćne konstrukcije i objekta, kao i konstrukcije i objekta, koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih;
- 4) uvid u primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu na sredstvima za rad i u radnoj sredini;
- 5) uvid u ličnu zaštitnu opremu;
- 6) uvid u podatke i evidencije o proizvodnji, korišćenju i skladištenju hemijskih materija.

Član 60

U postupku vršenja nadzora smrtna, teška ili kolektivna povreda na radu inspektora rada i drugog nadležnog organa, u cilju obezbeđivanja dokaza, Poslodavac je dužan da zaustavi rad na radnom mestu, odnosno sredstvima za rad na kojima su se one dogodile.

Član 61

Poslodavac je dužan da, u roku koji odredi inspektor rada, preduzme naložene mere i otkloni utvrđene nedostatke ili nepravilnosti.

Poslodavac je dužan da u roku od osam dana od isteka roka za otklanjanje utvrđenog nedostatka ili nepravilnosti, obavesti u pisanoj ili elektronskoj formi, nadležnu inspekciju o izvršenju naložene obaveze.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 62

Za sva pitanja koja nisu uređena ovim Pravilnikom neposredno će se primenjivati odredbe Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, Ugovora o radu i Odluka i Rešenja Poslodavca.

Izmene i dopune ovog Pravilnika vršiće se po ukazanoj potrebi ili izmeni propisa, a na način i po postupku za njegovo donošenje.

Član 63

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Poslodavca, odnosno ovaj Pravilnik se primenjuje od dana: 02.10.2025. godine.

Promena zakonskog zastupnika, odnosno lica koje je ovlašeno da potpiše ovaj Pravilnik ne dovodi do prestanka važenja istog.

Objavljivanjem Pravilnika na oglasnoj tabli Poslodavca smatra se da su svi zaposleni obavešteni o sadržaju Pravilnika.

Član 64

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da se primenjuje Pravilnik o bezbednosti i zdravlju na radu od 05.11.2024. godine.

ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNI INSTITUT ZA VEŠTAČKU
INTELIGENCIJU SRBIJE

Vladimir Udovičić, direktor

Pravilnik je objavljen na oglasnoj tabli ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNI INSTITUT ZA VEŠTAČKU INTELIGENCIJU SRBIJE
dana: 24.09.2025. godine

ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNI INSTITUT ZA VEŠTAČKU
INTELIGENCIJU SRBIJE

Vladimir Udovičić, direktor

